

EHLİ BEYT SEVGİSİ

Giriş

Ehil sözlükte; *Sahip, taraftar, bir dine ve bir peygambere inananlar ve eş* anlamlarına gelir. Ehli beyt ise; *Ev sahibiyle, onun eşini, çocuklarını, torunlarını ve yakın akrabalarını* ifade eder.

Ehli Beyt; İslami kültürde sadece Hz Peygamber'in (sas) ailesi ve soyundan gelenleri ifade eden bir terim olarak kabul edilir. Hz Peygamber'in (sas) ev halkı; *Âl-i Muhammed, Âl-i Mustafa, Âl-i Ahmed, Âl-i Nebi, Âl-i Rasul, Haneden-ı Nebi, Âl-i Aba, Âl-i Kisa gibi* tabirlerle anılır.

İslam âlimlerinden bazıları; *sadaka almaları haram kılınan Ebu Talib, Akil, Cafer ve Abbas ailelerine mensup olanlar* yanında Abdullah b. Mesud ve Selman-ı Farisi gibi sahabileri de ehli beytten saymışlardır.

Ehli Sünnet âlimlerine göre; Ehli Beyt hakkında iki farklı anlayış söz konusudur:

1. Ehli Beyte sadece Hz Peygamber'in (sas) eşleridir. Bu görüşü benimseyen âlimlerin delili;

* يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا. وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا. (الاحزاب 33/32,33)

“Ey Peygamber hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer (Allah'tan) korkuyorsanız, (yabancı erkeklere karşı) çekici bir eda ile konuşmayın; sonra kalbinde hastalık bulunan kimse ümide kapılır. Güzel söz söyleyin. Evlerinizde oturun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Resulüne itaat edin. Ey Ehli-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor,” (Ahzab 33/32, 33) ayetidir.

– قَالَ ابْنُ كَثِيرٍ نَقَلَ عَنْ عِكْرِمَةَ: وَكَانَ تَحْتَهُ يَوْمَئِذٍ تِسْعُ نِسْوَةٍ، حَمْسٌ مِنْ قُرَيْشٍ: عَائِشَةُ، وَحَفْصَةُ، وَأُمُّ حَبِيبَةَ، وَسُودَةُ، وَأُمُّ سَلَمَةَ، وَكَانَتْ تَحْتَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَفِيَّةُ بِنْتُ حَيِّ النَّضْرِيَّةِ، وَمَيْمُونَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ الْأَهْلَابِيَّةِ، وَرَبِيبَةُ بِنْتُ جَحْشِ الْأَسَدِيَّةِ، وَجُوَيْرِيَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ الْمُصْطَلِقِيَّةِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُنَّ وَأَرْضَاهُنَّ. ابن كثير

İbn Kesir tabiin müfessirlerinden İkrime'den naklen şöyle dedi: *“Bu ayet indirildiğinde Hz Peygamber'in (sas) nikâhı altında dokuz eşi vardı. Onlardan beşi; Hz Aişe,¹ Hz Hafsa,² Hz Ümmü Habibe,³ Hz Sevde⁴ ve Hz Ümmü Seleme⁵ (r.anhünne) Kureyş'tendir. Hz*

¹ Hz Aişe es-Sıddıka (r.anha) Hz Ebu Bekir'in (ra) kızı olup Hz Peygamberle (sas) Medine'de evlenmiştir. Hz Peygamber (sas) Hz Aişe'nin (r.anha) odasında vefat etti ve buraya defnedildi. Hz Peygamber'in (sas) vefatından sonra Kuran'ı ve sünneti en iyi bilen sahabilerin başında Hz Aişe (r.anha) gelir. Evini kadın erkek, büyük küçük herkese açarak vefat edene kadar eğitim-öğretim faaliyetlerine katkı sağlamıştır. Hicri 57 veya 58 yılında Medine'de vefat etmiştir.

² Hz Hfsa (r.anha) Hz Ömer'in (ra) kızı olup Hz Peygamberle (sas) ilk eşi Hüneyf b. Hzafe'nin vefatından sonra Medine'de evlenmiştir. Hz Hfsa (r.anha) çok oruç tutan ve çok namaz kılan bir hanımdı. Okuma yazma bilen hafız sahabilerdendi. Hicri 41 veya 42 yılında Medine'de vefat etmiştir.

³ Asıl adı Remle olan Ümmü Habibe (r.anha) Ebu Süfyan'ın (ra) kızıdır. Ümmü Habibe (r.anha) eşi Ubeydullah b. Cahş ile ilk müslümanlardan Habeşistan'a hicret edenler arasında yer aldı. Kocasının orada hıristiyan olmasından sonra ondan ayrıldı. Hz Peygamber'in (sas) evlenme teklifini kabul ederek nikahı Habeşistan'da kıyıldı. Ümmü Habibe (r.anha) daha sonra diğer Müslümanlarla birlikte Medine'ye hicret etti. Birçok hadis rivayet e den Ümmü Habibe (r.anha) hicri 44 yılında Medine'de vefat etmiştir.

Peygamber'in (sas) nikâhı altındaki diğer eşleri ise; Hz Safiyye binti Huyeyy en-Nadri,⁶ Hz Meymune binti Haris el-Hilali,⁷ Hz Zeynep b. Cahş el-Esedî⁸ ve Hz Cüveyriye binti Haris el-Mustalikidir⁹ (r.anhünne)." (İbn Kesir)

– عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ: {إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ} قَالَ: نَزَلَتْ فِي نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَاصَّةً. ابن كثير

Ayrıca İbn Abbas'tan, '**Ey Ehl-i Beyt! Şüphesiz Allah sizden, günahı gidermek ve sizi temizlemek istiyor.**' (Ahzab 33/33) ayeti hakkında: "**Bu ayet özel olarak Hz Peygamber'in (sas) eşleri hakkında indi,**" dediği nakledildi. (İbn Kesir)

2. Ehli Beyt Hz Peygamber'in (sas) eşleriyle birlikte bütün çocuklarını, torunlarının tamamını ve bütün akrabalarını yani Beni Haşim'in bütün fertlerini içine alır.

– عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَمُرُّ بِبَابِ فَاطِمَةَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ إِذَا خَرَجَ إِلَى صَلَاةٍ

⁴ Sevde b. Zem'a (r.anha) eşi Sekran b. Amr ilk Müslümanlardandı. Mekkeli müşriklerin baskılarından kurtulmak için Habeşistan'a hicret ettiler. Sonra Mekke'ye döndüler. Sekran (ra) Mekke'de vefat etti. Sevde (r.anha) Hz Peygamberle Mekke'de evlendi. Cömertliği ve fakirlere yardımlarıyla tanınan Sevde (r.anha) Hz Ömer'in (ra) halifeliliğinin son yıllarında vefat etti.

⁵ Ümmü Seleme (r.anha) ve eşi Ebu Seleme (ra) ilk Müslümanlardandı. Birlikte Habeşistan'a hicret ettiler. Daha sonra Mekke'ye döndüler. Ümmü Seleme (r.anha) aynı zamanda Medine'ye ilk olarak hicret eden kadın sahabidir. Uhud savaşından sonra kocası vefat eden Ümmü Seleme (r.anha) bir müddet sonra Hz Peygamberle (sas) evlendi. Ümmü Seleme (r.anha) kültürlü, otoriter ve sözü dinlenen bir kadındı. Hz Peygamber'in (sas) eşleri arasında Hz Aişe'den (r.anha) sonra en çok ilim sahibi olanı ve kendisine danışılan biriydi. Hz Peygamber'in (sas) vefatından sonra kendini ibadete veren Ümmü Seleme (r.anha) hicri 44 yılında Medine'de vefat etmiştir.

⁶ Safiye binti Huyey'in (r.anha) babası Nadiroğullarının reisi, annesi ise Kureyzaoğulları liderinin kızıydı. Nadiroğullarının anlaşmayı bozmaları sebebiyle Medine'den çıkarılınca o da ailesi ile birlikte Hayber'e yerleşti. Hayber'in fethedilmesi sırasında esirler arasında bulunan Hz Safiye (r.anha) müslüman olarak Hz Peygamber (sas) ile evlendi. Hz Safiye (r.anha) hicri 50 veya 52 yılında Medine'de vefat etti.

⁷ Meymune (r.anha) Amir b. Sasaa kabilesinden Harisin kızıdır. Hz Peygamber'in (sas) önceki eşlerinden Zeynep binti Huzeyme'nin anne bir kardeşidir. Hz Peygamber (sas) ile evlendiğinde otuz altı yaşında olan Meymune (r.anha) çok sayıda hadis rivayet etmiştir. Hz Meymune (r.anha) hicri 51 yılında Medine'de vefat etti.

⁸ Zeynep b. Cahş (r.anha) Hz Peygamber'in (sas) halası Ümeyme'nin kızıdır. Hz Peygamber (sas) Zeyneb'i (r.anha) daha önce Zeyd b. Harise (ra) ile evlendirmişti. Ne var ki Hz Zeynep Zeyd ile anlaşamadı. Zeyd (ra) Zeyneb'ten (r.anha) ayrılmak istediğini birkaç defa Hz Peygamber'e (sas) açtı. Hz Peygamber (sas) her seferinde Zeyd'e (ra), '*Allah'tan kork ve eşini tut, boşama,*' diyerek onu geri çevirdi. Bu sırada Hz Peygamber'e (sas), "*(Rasulüm!) Hani Allah'ın nimet verdiği, senin de kendisine iyilik ettiğin kimseye: 'Eşini yanında tut, Allah'tan kork!' diyordun. Allah'ın açığa vuracağı şeyi, insanlardan çekinerek içinde gizliyordun. Oysa asıl korkmana lâyık olan Allah'tır. Zeyd, o kadından ilişkisini kesince biz onu sana nikâhladık ki evlâtlıkları, karılarıyla ilişkilerini kestiklerinde (o kadınlarla evlenmek isterlerse) müminlere bir güçlük olmasın. Allah'ın emri yerine getirilmiştir,*" (Ahzab 33/37) ayeti indirildi. Zeyneb (r.anha) Hz Zeyd'den (ra) iddetini tamamlayınca Hz Peygamber (sas), onu nikahı altına aldı. Zeyneb (r.anha) çok namaz kılan, çok oruç tutan bir kadındı. Deri tabaklayıp bunlardan çeşitli eşyalar yapardı. Bunları satarak kazandığı parayla da sadaka verirdi. Hz Peygamber'den (sas) sonra eşlerinden ilk olarak vefat eden Zeynep b. Cahş'tır (r.anha).

⁹ Beni Mustalik kabilesinin reisi Haris b. Dırar'ın kızıdır. Beni Mustalik gazvesinden sonra esir alındı ve Hz Peygamberle (sas) evlendi. Sahabiler, ellerindeki esirlerin Hz Peygamber'e (sas) akraba olmalarını fark ederek onları özgürlüğüne kavuşturdular. Bu olay, Beni Mustalik kabilesinin müslüman olmasına vesile oldu. İbadete çok düşkün olan Hz Cüveyriye (ra) hicri 50 veya 56 yılında Medine'de vefat etti.

الْفَجْرَ يَقُولُ: "الصَّلَاةُ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ، {إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا} ت. /التفسير, 33

Enes b. Malik'den (ra) şöyle dediği nakledildi: "**Kuşkusuz Rasulullah (sas) altı ay boyunca sabah namazına çıkarken kızı Hz Fatıma'nın (r.anha) kapısı önüne gelir ve: 'Ey Ehli beyt! namaz vakti, (diye seslenir, sonrada), 'Ey Ehli Beyt! Şüphesiz Allah sizden, günahı gidermek ve sizi temizlemek istiyor.'** (Ahzab 33/33) **ayetini okurdu.**" (Tirmizi, tefsir, 33)

– عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ؛ أَنَّ هَذِهِ الْآيَةَ نَزَلَتْ فِي بَيْتِهَا: {إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا} قَالَتْ: وَأَنَا جَالِسَةٌ عَلَى بَابِ الْبَيْتِ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ؟ فَقَالَ: «إِنَّكَ إِلَيَّ خَيْرٌ أَنْتِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَعْلَمٌ» قَالَتْ: وَفِي الْبَيْتِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ، وَفَاطِمَةُ، وَالْحَسَنُ، وَالْحُسَيْنُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ. الطبري (7/22)

Ümmü Seleme'den (r.anha) şöyle dediği nakledildi "**Bu ayet yani, 'Ey Ehli Beyt! Şüphesiz Allah sizden, günahı gidermek ve sizi temizlemek istiyor.'** (Ahzab 33/33) **Ümmü Seleme'nin (r.anha) odasında indirildi. Ümmü Seleme (r.anha) dedi ki: 'Ben o esnada kapının önünde oturuyordum.'** Hz Peygamber'e (sas): **'Ey Allah'ın Rasulü! Ben ehli beytten değil miyim?'** dedim. Rasulullah (sas): **'Kuşkusuz sen hayır üzeresin, sen peygamberin eşlerindensin,'** buyurdu. Ümmü Seleme (r.anha): **'Odada (o vakit) Rasulullah (sas), Hz Ali (ra), Hz Fatıma (r.anha), Hz Hasan (ra) ve Hz Hüseyin (ra) vardı,'** dedi." (Taberi 7/22)

– عن زيد قال: قام رسول الله صلى الله عليه وسلم يوماً فبينا خطيباً، بماءٍ يدعى حُمًا بين مكة والمدينة فحمد الله وأثنى عليه، ووعظ وذكر، ثم قال: "أما بعد، ألا أيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِي رَسُولُ رَبِّي فَأُجِيبُ، وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ: أَوْلُهُمَا كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى وَالتُّورُ فَخُذُوا بِكِتَابِ اللَّهِ، وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ " فَحَثَّ عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَرَعَبَ فِيهِ، ثُمَّ قَالَ: «وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي» فَقَالَ لَهُ حُصَيْنٌ: وَمَنْ أَهْلُ بَيْتِهِ؟ يَا زَيْدُ أَلَيْسَ نَسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ؟ قَالَ: نَسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَلَكِنْ أَهْلُ بَيْتِهِ مَنْ حَرَّمَ الصَّدَقَةَ بَعْدَهُ، قَالَ: وَمَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمْ آلُ عَلِيٍّ وَآلُ عَقِيلٍ، وَآلُ جَعْفَرٍ، وَآلُ عَبَّاسٍ قَالَ: كُلُّ هَؤُلَاءِ حَرَّمَ الصَّدَقَةَ؟ قَالَ: نَعَمْ. م. /فضائل الصحابة, 36(2408)

Hz Zeyd (b. Erkam)'dan (ra) şöyle dediği nakledildi: "**Rasulullah (sas) bir gün Mekke ile Medine arasında bulunan ve (Ğadir-i) hûm diye isimlendirilen suyun başında bize bir konuşma yaptı. Allah'a hamd ve senadan sonra bize bazı hususları hatırlatarak nasihat etti. Sonra şöyle buyurdu: 'Dikkat edin, ey insanlar! Kuşkusuz ben de bir insanım. Rabbimin elçisinin bana gelmesinin vakti ve ona icabet etmem iyice yaklaştı. Size iki şey bırakıyorum. Onların ilki Allah'ın Kitabı'dır. Onda sizin için bir hidayet ve nur vardır. Allah'ın Kitabını alın ve ona sımsıkı sarılın.'** Rasulullah (sas) Allah'ın Kitabı'na rağbet etmeyi teşvik etti. Sonra da: **'(Size bıraktığım şeylerin ikincisi) ehli beytimdir. (Üç defa) Ehli bettim hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehli bettim hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehli bettim hakkında size Allah'ı hatırlatırım,'** buyurdu. Bu olayı nakleden Zeyd'e (ra) onu dinleyenlerden Husayn (b. Sebra): **'Ehli beyt kimdir? Ey Zeyd! Rasulullah'ın eşleri onun ehli beyti değil mi?'** diye sordu. Zeyd (ra): **'Evet, Rasulullah'ın eşleri onun ehli beytidir. Lakin ehli beyt ondan (Hz Peygamber'den (sas)) sonra kendilerine zekât almaları yasaklananlardır,'** dedi." (Müslim, Fedailü's-Sahabe, 36(2408))

Ehli Sünnete göre; ehli beyt mensupları Hz Peygamber'in (sas) soyundan gelme şerefini taşımakla birlikte hiçbir zaman hata ve günah işlemekten korunmuş değildir.

Bu konuda Şia, farklı bir anlayışa sahiptir. Hz Peygamber'in (sas) eşlerini ehli beytten saymadıkları gibi O'nun soyundan gelen herkesi de ehli beyt olarak kabul etmemişlerdir. Bu

anlayışa göre; Hz Ali başta olmak üzere ehli beytten gelen **on bir imam** ehli-i beytten olup, Hz Âdem'den itibaren bütün peygamberlere verilen ilme sahiptirler. Onlar insanların öğrendiği gerekli bütün bilgilerin kaynağıdır. Onlara itaat eden Hz Peygamber'e (sas) itaat etmiş olur. Onları seven Allah'a ibadet etmiş sayılır. Zira dünya ve ahiret onlar için yaratılmıştır.

Ehli Beyt Sevgisinin Kaynağı

Ümmet (-i Muhammed) arasında ehli beyt sevgisi Hz Peygamber'i (sas) sevmekten kaynaklanır. Ayet-i Kerime'de şöyle buyrulmaktadır:

* النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ.. (الاحزاب/6/33)

“Peygamber, müminlere kendi canlarından daha yakındır. Eşleri ise, onların analarıdır.”
(Ahzab 33/6)

– عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَالِدِهِ» خ/اليمين، 7

Ebu Hureyre'den (ra) nakledildiğine göre Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: **“Nefsim elinde olana yemin ederim ki sizden biriniz beni babasından ve çocuğundan daha çok sevmedikçe gerçekten iman etmiş olmaz.”** (Buhari, İman, 7)

– عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ نَفْسِي، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ» فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: فَإِنَّهُ الْآنَ، وَاللَّهِ، لَأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الآنَ يَا عُمَرُ» خ/اليمين، 3.

Abdullah b. Hişam dedesinin (ra) şöyle dediğini nakletti: **“Rasulullah (sas) ile beraberdik. O, Ömer b. Hattab'ın (ra) elinden tutmuştu. Ömer (ra) ona: ‘Ey Allah'ın Rasulü! Seni canımdan sonra her şeyden daha çok seviyorum,’ dedi. Rasulullah (sas): ‘Hayır, Nefsim elinde olana yemin ederim ki beni canından da çok sevmedikçe (olmaz),’ buyurdu. Ömer (ra) ona: ‘Şüphesiz şu an Allah'a yemin ederim ki seni canımdan da çok seviyorum,’ dedi. Rasulullah (sas): ‘Şimdi oldu ey Ömer!’ buyurdu.”** (Buhari, İman, 3)

Salat ve Selam

Rahmet ve mağfiret anlamına gelen **salat** ile **esenlik ve barış** anlamındaki **selam** kelimelerinden oluşan salat ü selam, salavat getirme tabiriyle ifade edilir. Hz Peygamber'in (sas) adı anılınca **“aleyhî's-selâm, aleyhis'selâti ve's-selâm ve sallallâhü aleyhi ve sellem”** gibi ifadelerle salavât getirmek, Yüce Allah'ın bir emri olup, ona olan bağlılığı ifade etmek ve ona karşı en derin sevgi ve hürmeti arz etmek anlamına gelir. Ayet-i Kerime'de şöyle buyrulmaktadır:

* إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا. (الاحزاب/56/33)

“Allah ve melekleri, Peygamber'e salat getirirler. Ey müminler! Siz de ona çokça salat getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin.” (Ahzab 33/56) Âlimler ayetteki emrin gereklilik mi (vücub), yoksa tavsiye mi (nedb) olduğu konusunu ele almışlar ve vücub ifade etmekle birlikte hayatta bir defa yerine getirilmesinin yeterli ve diğerlerinin mendub hükmünde olacağı; ayrıca bir mecliste Hz Peygamber'in (sas) adı ilk olarak anıldığında veya bir metinde ilk olarak yazıldığında salat ü selam getirmenin ayetteki emri yerine getirmek için yeterli sayılacağını kabul edilmiştir. (TDV. İ. Ans. 36/32)

Ayette geçen salat'ın manası Peygamber'i (sas) tazim ve tebriktten ibarettir. İbn Abbas (ra) **“يُصَلُّونَ”** cümlesini **“يبرِّكونَ”** şeklinde tefsir etmiştir ki bu tebrik; **Allah'tan rahmet, meleklerden**

istiğfar, müminlerden de dua olarak ifade olunur. (Tecrid, XI, 161) Salat lafzıyla dua, yalnız peygamberler için şiar olmuştur. (Tecrid, V,306) وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ demek, “Ya Rab! Sevgili Peygamberimiz Hz Muhammed Mustafa’nın (sas) dünyada şeriatini, ahirette şefaatinin kutlu kıl, ailesine ve bütün ümmetine de rahmet eyle” anlamını ifade eder. (Tecrid, IX,128) Mü’minler, Hz Peygamber’e (sas) karşı bağlılıklarını, sevgi ve hürmetlerini arz etmekten büyük bir haz ve mutluluk duyarlar. Salavat getirmek, Allah Rasulü’ne duyulan sevginin ilanı, ona ve sünnetine bağlılığın bir ifadesidir.

İbn Kesir de bu ayetten maksadın “; Şüphesiz ki Allah Teâlâ kulu ve peygamberinin mele-i a’la’daki mertebesini kullarına haber vermiştir. Allah Teâlâ mukarrabîn meleklerinin yanında onu yâd ederek övmüştür. Şüphesiz meleklerde Hz Peygamber’e salat etmektedirler. Sonra Allah Teâlâ dünya ehline gök ehli ile yer ehlinin Hz Peygamber’i (sas) övmelerinin bir olması için ona salat ve selam getirmelerini emrettiğini,” söylemiştir.¹⁰ (İbn Kesir)

Salat, esas itibariyle duadır. Şu kadar varki salatın anlamı dua edilen kimseye göre değişir. Efendimizin (sas) ümmetine olan salata, onlar için dua ve istiğfar buyurmasıdır. Bizim Hz Peygamber’e (sas) olan salatımız ise, onun yanında şeref ve itibar sahibi olmak ve cehennemden kurtuluş arzusundan ibarettir. (Tecrid,V,306)

Süleyman Çelebi hazretleri bu durumu “Vesiletü’n-Necat” ismini verdiği Mevlid-i Şerif’te bahirler arası geçiştir;

Ger dilersiz bulasız oddan necat / Aşk ile derd ile idin es-Salat

beytini tekrar etmiş olması oldukça manidardır. Beytin bugün ki Türkçe ile anlamı: “Eğer cehennem ateşinden kurtulmak istiyorsan, Hz Peygamber’e (sas) aşkla, şevkle salat ve selam getirin,” demektir.

Hz Peygamber’e (sas) salatın emredilmesi ve nasıl salat getirileceği konularında (manevi) mütevatir derecesine ulaşan hadis-i şerifler bulunmaktadır.¹¹ (İbn Kesir)

– عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَمَا السَّلَامُ عَلَيْكَ فَقَدْ عَرَفْنَا، فَكَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ؟ قَالَ: "قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ" خ/التفسير، 252(4797): الدعوات، 31(6357)

Ka’b b. Ucre’nin (ra) şöyle dediği nakledildi: “Hz Peygamber’e (sas) : ‘Ey Allah’ın Rasulü! Sana nasıl selam vereceğimizi biliyoruz. Fakat sana nasıl salat getireceğiz?’ diye soruldu. Rasulullah (sas): ‘Allah’ım! Muhammed’e ve onun ailesine (ashabına ve ona inananlara) İbrahim’in ailesine salat ettiğin gibi salat (rahmet) et. Kuşkusuz sen övgüye en layık ve şanı en yüce olansın. Allah’ım! Muhammed’e ve onun ailesine (ashabına ve inananlarına) İbrahim’in ailesine bereket ihсан ettiğin gibi bereket ihسان et. Kuşkusuz sen övgüye en layık ve şanı en yüce olansın, deyiniz,’ buyurdu.” (Buhari, Tefsir, 252(4797); Deavat, 31(6357))

Hz Peygamber’e Salat (ü Selam) Getirmeyi Teşvik Eden Hadislerden Bazıları

– عن عامرِ بْنِ رَبِيعَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّيهِ"

¹⁰ الْمُقْصُودُ مِنْ هَذِهِ الْآيَةِ: أَنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ أَخْبَرَ عِبَادَهُ بِمَنْزِلَةِ عَبْدِهِ وَنَبِيِّهِ عِنْدَهُ فِي الْمَلَأِ الْأَعْلَى، بِأَنَّهُ يُشْنِي عَلَيْهِ عِنْدَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَأَنَّ الْمَلَائِكَةَ تُصَلِّي عَلَيْهِ. ثُمَّ أَمَرَ تَعَالَى أَهْلَ الْعَالَمِ السُّفْلِيِّ بِالصَّلَاةِ وَالتَّسْلِيمِ عَلَيْهِ، لِيَجْتَمَعَ التَّنَاءُ عَلَيْهِ مِنْ أَهْلِ الْعَالَمِينَ الْعُلُويِّ وَالسُّفْلِيِّ جَمِيعًا. ابن كثير

¹¹ وَقَدْ جَاءَتْ الْأَحَادِيثُ الْمُتَوَاتِرَةُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْأَمْرِ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ، وَكَيْفِيَّةِ الصَّلَاةِ عَلَيْهِ. ابن كثير

عَلَيْهِ مَا صَلَّى عَلَيَّ، فَلْيُقَلِّ عِبْدٌ مِنْ ذَلِكَ أَوْ لِيُكْتَبُ." احمد, 451/24 (15680)

Amir b. Rabîa'dan nakledildiğine göre babası Rabîa şöyle dedi: **"Bana salat getirene, getirdiği salat adedince melekler de ona salat ederler. O halde bir kimse bunu ister azaltsın isterse çoğaltsın."** (Ahmed b. Hanbel, Müsned, 24/451(15680))

– عَنْ أَبِي ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ؛ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ» فضل الصلاة / 37

Ebu Zer'den (ra) nakledildiğine göre Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: **"Kuşkusuz insanların en cimrisi yanında ismim anıldığı halde bana salat getirmeyen kimsedir."** (Fadlû's-Salat, 37)

– عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ، وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ، وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ أَدْرَكَ عِنْدَهُ أَبْوَاهُ الْكِبَرِ فَلَمْ يُدْخِلْهُ الْجَنَّةَ» ت/الدعوات, 66(3477)

Ebu Hureyre'den (ra) şöyle dediği nakledildi: Rasulullah (sas): **"Yanında ismim anılıp da bana salat getirmeyenin burnu yerde sürçülsün. Ramazan ayına yetişip de günahları bağışlanmadan Ramazan ayını geçiren kimsenin burnu yerde sürçülsün. Anne ve babasının yaşlılık dönemlerine yetişip de cenneti hak edemeyen kimsenin burnu yerde sürçülsün,"** buyurdu. (Tirmizi, Deavat, 66(3477))

– عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَيَّ نَبِيَّهُمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ، فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ.» ت/الدعوات, 8

Ebu Hureyre'den (ra) nakledildiğine göre Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: **"İnsanlar bir araya gelirler, orada Allah'ın adını anmazlar ve peygamberlerine salat getirmelerse bu hal onlar için bir pişmanlık olur. Allah Teâlâ dilerse onlara azap eder, dilerse onları bağışlar."** (Tirmizi, Deavat, 8)

Ehli-i Beyt Sevgisinin Pratik Hayatımızdaki Görüntüleri

Milletimizin (ve ecdadımızın) Hz Peygamber'e (sas) ve O'nun ehli beytine olan sevgisi maddeler halinde şöyle ifade edilebilir:

A- Hz Peygamber'in (sas) adı her ne zaman anılsa, ona olan sevgimizi, içtenlikle salat ü selam okuyarak ifade ederiz. Salat ü selam içerisinde ehli beyti de derin bir sevgi ile yâd etmiş oluruz. Hz Peygambere (sas) ve O'nun ehli beytine salat ü selam okunduğu yerleri şöylece sıralayabiliriz:

1. Cami ve mescitlere giriş ve çıkışlarda

– عَنْ أُمِّهِ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْحُسَيْنِ، عَنْ جَدَّتِهَا فَاطِمَةَ الْكُبْرَى قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ، وَقَالَ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»، وَإِذَا خَرَجَ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ، وَقَالَ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ» ت/الصلاة, 118: م/صلاة المسافرين, 68 (713)

Ümmü Fatime binti'l-Huseyn'den ninesi Fatimetü'l-Kübra'nın (ra) şöyle dediği nakledildi: **"Rasulullah (sas) mescide girdiğinde Muhammed'e (sas) salat (ü selam) getirir ve şöyle buyururdu: 'Rabbim! Günahlarımı bağışla. Benim için rahmet kapılarını aç.' Mescitten çıkarken de Muhammed'e (sas) salat ve selam getirir ve: 'Rabbim! Günahlarımı bağışla. Benim için fazilet kapılarını aç,' diye dua ederdi."** (Tirmizi, Salat, 118; Müslim, Salatü'l-Müsafirin, 68(713))

2. Namaz kılariken Tahiyatlarda

Hanefilere göre, bütün namazlarda oturulduğu zaman “*Tahiyat Duasını*” okumak vaciptir. Zira yukarıda geçen Ka’b b. Ucre hadisinde sahabenin, “*Ey Allah’ın Rasulü! Sana nasıl selam vereceğimizi biliyoruz...*” (Buhari, Tefsir, 252(4797); Deavat, 31(6357)) *sözünün anlamı*; “*Rasulullah’ın (sas) onlara tıpkı Kuran’dan öğrettiği sureler gibi namazın teşehhüdünde okumaları için öğrettiği Tahiyat duasındaki, ‘Ey Peygamber, Allah’ın selamı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun,’* (Buhari, İsti’zan, 28(6265)) *ifadesidir.*”¹² (İbn Kesir) Yine Hanefilere göre; namazların son oturusunda (kade-i ahirede) *Tahiyat Duasından sonra aynı hadiste geçen sallı ve barik dualarının okunması sünnettir.*

3. Cenaze namazlarında

Cenaze namazında, “*Kuşkusuz ikinci tekbirden sonra Hz Peygamber’e (sas) salat (ü selam) okumak, üçüncü tekbirden sonra ölü (ve bütün mü’minler) için dua etmek, dördüncü tekbirden sonra da, ‘Allah’ım! Onun mükâfatından bizi mahrum etme, ondan sonra bizi günah işlemekten koru,’ diye dua etmek sünnettir.*”¹³ (İbn Kesir)

4. Cuma günlerinde ve Cuma hutbesi esnasında

– عَنْ أَوْسِ بْنِ أَوْسِ الثَّقَفِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ أَفْضَلَ أَيَّامِكُمْ يَوْمُ الْجُمُعَةِ، فِيهِ خُلِقَ آدَمُ، وَفِيهِ قُبِضَ، وَفِيهِ النَّفْحَةُ، وَفِيهِ الصَّعَقَةُ، فَأَكْثَرُوا عَلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ". قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ تُعْرَضُ عَلَيْكَ صَلَاتُنَا وَقَدْ أُرْمَتْ؟ –يَعْنِي: وَقَدْ بَلِيَتْ –قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيَّ الْأَرْضَ أَنْ تَأْكُلَ أَجْسَادَ الْأَنْبِيَاءِ د/الصلاة، 112(1047): أحمد، 84/26(16162)

Evs b. Evs es-Sekafi’den (ra) şöyle dediği nakledildi: Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: “*Günlerinizin en hayırlısı cuma günüdür. Âdem o günde yaratıldı, o günde vefat etti. Ölüler o günde diriltir. Kıyamet o günde kopar. O günde bana daha çok salat (ü selam) getirin. Kuşkusuz sizin getirdiğiniz salat (ü selam) lar bana arz olur. Sahabe-i kiram: ‘Ey Allah’ın Rasulü! Senin bedeninin çürüdüğü halde bizim salatımız sana nasıl arz olur?’ dediler. Rasulullah (sas): ‘Kuşkusuz Allah Teâlâ peygamberlerin cesetlerini çürütmeyi yere (toprağa) haram kılmıştır,’ buyurdu.*” (Ebu Davud, Salat, 112(1047);Ahmed b. Hanbel, Müsned, 26/84(16162))

– وَهَكَذَا يَجِبُ عَلَى الْخَطِيبِ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عَلَى الْمِنْبَرِ فِي الْخُطْبَتَيْنِ، وَلَا تَصِحُّ الْخُطْبَتَانِ إِلَّا بِذَلِكَ؛ لِأَنَّهَا عِبَادَةٌ، وَذِكْرُ اللَّهِ فِيهَا شَرْطٌ فَوْجَبَ ذِكْرَ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا كَالْأَذَانِ وَالصَّلَاةِ. هَذَا مَذْهَبُ الشَّافِعِيِّ وَأَحْمَدَ، رَحِمَهُمَا اللَّهُ. ابن كثير

“*Bunun gibi Cuma günü minberde hatibin her iki hutbede Peygamber’e (sas) salat (ü selam) getirmesi gerekir. Çünkü hutbenin ibadet olması sebebiyle ancak onunla sahîh olur. Hutbede Allah’ın adının anılması şarttır. Yine hutbede Allah Rasulü’nün (sas) anılması da ezanda ve namazda olduğu gibi Şafi ve Hanbelilere göre vaciptir.*” (İbn Kesir)

5. Duaların başında ve sonunda

¹² وَمَعْنَى قَوْلِهِمْ: "أَمَّا السَّلَامُ عَلَيْكَ فَقَدْ عَرَفْنَاهُ": هُوَ الَّذِي فِي التَّشَهُدِ الَّذِي كَانَ يُعَلِّمُهُمْ إِيَّاهُ، كَمَا كَانَ يُعَلِّمُهُمُ السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، وَفِيهِ: "السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ". قَالَ ابْنِ كَثِيرٍ

¹³ فِي صَلَاةِ الْجَنَازَةِ: فَإِنَّ السُّنَّةَ أَنْ يُقْرَأَ فِي التَّكْبِيرَةِ الثَّانِيَةِ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَفِي الثَّالِثَةِ يَدْعُو لِلْمَيِّتِ، وَفِي الرَّابِعَةِ يَقُولُ: اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ، وَلَا تَفْتِنَا بَعْدَهُ. ابْنِ كَثِيرٍ

– عَنْ فَصَّالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ، يَقُولُ: سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو فِي صَلَاتِهِ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَجَلْ هَذَا»، ثُمَّ دَعَاهُ فَقَالَ لَهُ أَوْ لِعَيْرِهِ: «إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ، ثُمَّ لِيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ لِيَدْعُ بَعْدَ بِمَا شَاءَ»

ت/الدعوات/64(3477): مسند أحمد

Fudale b. Ubeyd 'den (ra) şöyle dediği nakledildi: **“Rasulullah (sas) salat ü selam getirmeden dua eden bir adamın yaptığı duayı işitti de: ‘Bu adam acele etti,’ buyurdu. Sonra o adamı çağırdı ve onunla beraber orada bulunan kimselere: ‘Sizden biriniz dua edeceği zaman Allah’a hamd ve sena ile başlasın sonra peygambere salat ü selam getirsin. Sonra da dilediği gibi dua etsin,’ buyurdu.”** (Tirmizi, Deavat, 64(3477); Ahmed b. Hanbel, Müsned,)

– عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: الدُّعَاءُ مَوْقُوفٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، لَا يَصْعَدُ حَتَّى تُصَلِّيَ عَلَى نَبِيِّكَ. ت/الوتر، 21(486) Ömer b. Hattab'dan (ra) şöyle dediği nakledildi: **“(Yaptığın) dua Peygamber'e (sas) salat getirmediğinçe gök ile yer arasında askıda kalır, Allah katına yükselmez.”** (Tirmizi, Vitir, 21(486))

6. Ezan-ı Muhammedi'den sonra

– عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا، ثُمَّ سَلُّوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِي الْوَسِيلَةَ، فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ تَعَالَى، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ، فَمَنْ سَأَلَ اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، حَلَّتْ عَلَيْهِ الشَّفَاعَةُ» د/الصلاة، 36(523)

Amr b. As'dan (ra) Rasulullah'ın (sas) şöyle buyurduğunu işittiği nakledildi: **“Müezzini işittiğinizde onun dediği gibi (ezan cümlelerini) siz de söyleyin. Sonra bana salat (ü selam) getirin. Bana salat getirene buna karşılık Allah Teâlâ on defa salat eder. Sonra benim için Allah'tan vesileyi isteyin. Zira o, Allah Teâlâ'nın kullarından yalnız bir kişiye cennette verilecek olan bir makamdır. Ümit ederim ki o kimse ben olurum. Benim için vesileyi isteyene şefaatt etmem hak olur.”** (Ebu Davud, Salat, 36(523))

– عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ النَّدَاءَ: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدُّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ " خ/الاذان، 8(614) وفي رواية: إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. السنن الكبرى للبيهقي، 1/603(1933)

Cabir b. Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: **“ Kim ezanı işitince, ‘Ey bu mükemmel davetin ve kılınacak namazın Rabbi olan Allah'ım! Muhammed'e sana yaklaştıracak olan her türlü vesileyi ve fazileti ihsan et. Onu, kendisine vadetmiş olduğun Makam-ı Mahmud'a kavuştur,’ derse kıyamet günü şefaattim ona helâl olur.”** (Buhari, Ezan, 8(614)) Bir rivayette de, **“Şüphesiz sen vadinden dönmezsiz,”** ziyadesi ile rivayet edilmiştir. (Sünenü'l-Kübra, Beyhaki, 1/603(1933))

7. Hz Peygamber'in (sas) kabr-i şerifini ziyarette

– عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي، حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ." د/المناسق، 98(2041)

Ebu Hureyre'den (ra) nakledildiğine göre Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: **“Bana selam veren bir kimsenin selamını almam için Allah Teâlâ bana ruhumu iade eder (de onun selamını alırım). ”** (Ebu Davud, Menasik, 98(2041)) Hz Peygamber'in (sas) haber verdiği bu durumun keyfiyetini tam manasıyla bilmemiz söz konusu değildir. Zira bu durum sem'iyattandır.

– عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا، وَلَا تَجْعَلُوا قَبْرِی عِيدًا، وَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ» د/المناسق

Ebu Hureyre'nin (ra) şöyle dediği nakledildi: Rasulullah (sas): "**Evlerinizi (namaz kılmamak suretiyle) kabirlere çevirmeyiniz. Benim kabrimi de bayram yerine çevirmeyiniz. Bana salavat getiriniz. Şüphesiz sizin salavatınız nerede olursanız olun bana ulaştırılır,**" buyurmuştur. (Ebu Davud, Menasik,)

8. Kâbe'yi tavaf ederken şavt dualarını okuduktan sonra

– عَنْ وَهَبِ بْنِ الْأَجْدَعِ قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: إِذَا قَدِمْتُمْ فَطُوفُوا بِالْبَيْتِ سَبْعًا، وَصَلُّوا عِنْدَ الْمَقَامِ رُكْعَتَيْنِ، ثُمَّ انْتُوا الصَّفَا فَقُومُوا عَلَيْهِ مِنْ حَيْثُ تَرَوْنَ الْبَيْتَ، فَكَبِّرُوا سَبْعَ تَكْبِيرَاتٍ، تَكْبِيرًا بَيْنَ حَمْدِ اللَّهِ وَتَنَاءٍ عَلَيْهِ، وَصَلَاةٍ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَسْأَلَةٍ لِنَفْسِكَ، وَعَلَى الْمَرْوَةِ مِثْلَ ذَلِكَ. فضل الصلاة على النبي 81/

Vehb b. el-Ecda'dan (ra) şöyle dediği nakledildi: Ömer b. Hattab'ın (ra) şöyle dediğini işittim: "**Kâbe'ye geldiğinizde onu yedi defa tavaf edin. Makam-ı İbrahim'e yakın bir yerde iki rekât namaz kılın. Sonra Safa tepesine çıkın. Kâbe'yi görecek şekilde orada durun ve Allah'a hamd ve sena ederek ile Peygamber'e (sas) salat getirerek yedi defa tekbir getirin ve kendiniz için dua edin. Merve'de de böylece hareket edin.**" (Fadlû's-Salat ale'n-Nebi, 81)

9. Kurban kesiminde

– وَوُيَسْتَحَبُّ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ ذِكْرِ اللَّهِ عِنْدَ الذَّبْحِ: وَاسْتَأْتَسُوا بِقَوْلِهِ تَعَالَى: {وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ} (الشَّحْ 94/4) قَالَ بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ: يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: "لَا أُذَكِّرُ إِلَّا ذُكِّرْتَ مَعِيَ". ابن كثير

"**Kurban kesimi esnasında Allah'ın adının anılması ile birlikte Peygamber'e (sas) salat (ü selam) getirmek müstehaptır. Bu görüşü benimseyen âlimler, 'Senin şanını yüceltmedik mi?'** (İnşirah 94/4) **ayeti ile bu görüşü destelediler. Müfessirlerden bazıları: 'Allah Teâlâ: '(Ey Muhammed!) Ancak senin isminle beraber yâd edildim, anıldım,' buyurdu,' dediler.**" (İbn Kesir)

10. Ruhumun sıkıldığı, rahatlamayı arzuladığımız her zaman

– عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ زَيْدِ بْنِ طَلْحَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَتَانِي آتٍ مِنْ رَبِّي فَقَالَ لِي: مَا مِنْ عَبْدٍ يَصَلِّي عَلَيْكَ صَلَاةً إِلَّا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا". فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا أَجْعَلُ نِصْفَ دُعَائِي لَكَ؟ قَالَ: "إِنْ شِئْتَ". قَالَ: أَلَا أَجْعَلُ ثُلُثِي دُعَائِي لَكَ؟ قَالَ: "إِنْ شِئْتَ". قَالَ: أَلَا أَجْعَلُ دُعَائِي لَكَ كُلَّهُ؟ قَالَ: "إِذْنُ يَكْفِيكَ اللَّهُ هَمَّ الدُّنْيَا وَهَمَّ الْآخِرَةِ". ابن كثير

Yakub b. Zeyd b. Talha'dan (ra) şöyle dediği nakledildi: Rasulullah (sas) şöyle buyurdu: "**Rabbimden bana gelen geldi ve: 'Sana salat (ü selam) getirene Allah Teâlâ buna karşılık on defa salat eder,' buyurdu. Bir adam ayağa kalkarak, 'Ey Allah'ın Rasulü! Ne buyurursun, duamın yarısını sana ayırayım mı?' dedi. Rasulullah (sas): 'İstersen bunu yapabilirsin,' buyurdu. O kişi tekrar, 'Ne buyurursun, duamın üçte ikisini sana ayırayım mı?' dedi. Rasulullah (sas): 'İstersen bunu yapabilirsin,' buyurdu. O kişi yine, 'Ne buyurursun, duamın tamamını sana ayırayım mı?' dedi. Rasulullah (sas): 'O zaman Allah Teâlâ senin dünya ve ahiret sıkıntılarına yeter,' buyurdu.**" (İbn Kesir)

B- Ehl-i Beyt'in isimlerinin çocuklarımıza sıklıkla verilmesi, Hz Hüseyin'in (ra) şehadetine sebep olan kişinin isminin tamamen terk edilmesi. Müslüman olup da memleketimizde ehli beytin isimlerinin konmadığı hemen hemen hiçbir aile yoktur.

C- Hz Ali (ra) ve Hz Hasan'a (ra) olan sevginin dağ ve tepelere verilerek onlara olan sevginin yaşatılması. Kayalar üzerindeki at nalı şeklinde meydana gelen çukurların Hz Ali Efendimizin (ra) atının izi olduğu şeklinde yorumlanması.

D- İslam tarihinde Hz Fatıma'nın (ra) anneliğin sembolü olması. Fatıma ana, Fadime ana gibi. Kız çocuklarına bu iki ismin beraberce verilmesi.

E- İslam kültüründe "**Gül**" ün Hz Peygamber'in (sas) sevgisinin sembolü olarak kabul edilmesi.

F- Nikâh duasında Hz Peygamber (sas) ile Hz Hatice'nin (ra), arasındaki muhabbet ile Hz Ali (ra) ile Hz Fatıma'nın (ra) arasındaki sevgi ve saygının, beraber zikredilip, eşler için Yüce Allah'tan bir benzerinin temenni edilmesi.

G- Gelin, duvağı ile baba evinden çıkarken baba tarafından gelinin beline kırmızı bir kuşak bağlanmasının Peygamber'in (sas) bir uygulaması olarak kabul edilmesi.

H- Kız çocuklarına verilen isimlerde Gül rumuzunun sıkça kullanılması. Gülbahar, Gülten, Gülay, Fatma Gül, Ayşe Gül gibi.

I- Ulema, Piri Paşadan Mekke ve Medine'ye kadı tayinini Yavuz Sultan Selim'den talep etmiş, Yavuz bu isteği kabul etmediği gibi, bunun bir hürmetsizlik olacağını söylemiştir.

J- Ecdadımız Çelebi Mehmet devrinde başlatıp 1916 yılına kadar Ehl-i Beyt soyundan gelenlere beytül-mal'den (devlet hazinesinden) maaş bağlamıştır.

K- Osmanlı son zamanlarda İstanbul-Hicaz demiryolunu inşa ettirmiş, çalışmalar Medine'ye yaklaşınca II. Abdülhamid Han gürültü çıkarılmaması için bazı alet ve edevata keçe sarılmasını emretmiştir.

L- Medine'nin son müdavisi Şükrü Paşa askerleri ile birlikte; "*Ya Rasulallah biz seni bırakmayız,*" diye yemin etmişler ve hiçbir fedakârlıktan kaçınmamışlardır.

M- Edebiyatımızda Hz Peygamber (sas) ve Ehl-i Beyt konusunda birçok eserler ortaya konmuştur. Mevlid-i Nebi, Fuzulî'nin Su Kasidesi vb şaheserler meydana getirilmiştir. Hz Peygamber (sas) ve Ehl-i Beyte duyulan sevgi ve muhabbeti ifade eden manzum eserlerden bazılarını burada zikretmekle yetineceğiz:

**a. Gül yüzünü rüyamızda görelim ya Rasulallah!
Gül bahçene dünyamızda girelim ya Rasulallah!**

**b. Ey mader-i şah-ı şüheda Hz Fatıma!
Mahşerde muin-i fukara Hz Fatıma!**

**c. Hasan'dır hüsn ile sultan-ı Al'in
Hüseyn'e rahmeti var Zü'l-Celal'in**

**d. Sakın terk-i edepten kuy-u mahbub-u Huda'dır bu
Nazar gâh-ı ilahidir, makam-ı Mustafa'dır bu. -Nabi-**

**e. Rahmeten lil alemindir Mustafa
Hem şefiu'l-müznibindir Mustafa -S. Çelebi-**

**g. Ey gönüller derdinin dermanı sen
Ey yaradılmışların sultanı sen
Sensin ol Sultan-ı cümle Enbiya
Nur-u çeşm-i evliya vü asfiya
Çünkü nurun Ruşen etti âlemi
Gül cemal cemalin Gülşen etti âlemi
Oldu zail zulmet-i cehl-ü dalal
Buldu bağ-ı marifet ayn-ı kemal -S. Çelebi-**

Muharrem Ayının Matem Ayına Dönüşmesi

İslam tarihinde Müslümanları en çok üzen ve ümmetin iki büyük guruba ayrılmasına sebep olan hadiselerden biri, hicri 10 Muharrem 61 (M. 680) yılında çoğu ehli beytten olan 72 kişi ile beraber Hz Hüseyin'in (ra) şehit edilmesidir.

Tarihin o kara gününden günümüze kadar bu elim ve üzüntü verici hadiseyle ilgili pek çok metin, şiirler, kasideler yazılmış, ağıtlar yakılmış, mersiyeler söylenmiştir. Fuzuli 'Erenler Bahçesi' anlamına gelen 'Hadşkatü's-Süeda' adlı eserinde, Kербela çölünde yaşanan hadiselere cümle âlemin, ulu'l-azm peygamberlerinden H Nuh (as) ve Hz Âdem'in (as) dahi ağladığını, hatta Cebrail'in (as) de yüce makam olan arş-ı mualla'da gözyaşı dökerek bu üzüntüye ortak olduğunu şu satırlarla ifade etmiştir:

Kerbelâ deştinde şah-ı Kerbelânun hâline

İttifâk-ı âmm olup mecmû-ı âlem ağladı

Pâye-i arş-ı muallâ'da döküp Cibril eşk

Ravza-i Rıdvân'da rûh-u Nuh u Âdem ağladı. (Diyanet Aylık Dergi, Eylül, 2018, s, 61)

Ayrıca kurtuluş savaşı yıllarında (30 Mayıs 1914) bu elim hadiseye atıfta bulun Akif merhum Peygamber efendimize (sas) şöyle seslenmektedir:

Yıllar geçiyor Ya Muhammed! Aylar bize hep muharrem oldu.

Akşam ne güneşli bir geceydi, Eyvah! O da leyle-i matem oldu.

.....

Allah için ey Nebi-i masum, İslam'ı bırakma böyle bi-kes (kimsesiz)

İslam'ı bırakma böyle mazlûm. –Safahat (Hakkın Sesleri), Pek Hazin Bir Mevlid Gecesi, s, 185-